

De gemeente Kockengen en haar veldwachters, 1866 - 1872

K.J. Onderweegs
De la Reystraat 63, 3851 BG Ermelo

In dit vierde artikel¹ over de veldwachters van Kockengen wordt de veldwachter H. van der Veen beschreven, die drie burgemeesters - in hun hoedanigheid als hoofd van de plaatselijke politie - heeft gediend². Dat waren, nog op de valreep, J.C. de Bruijn en vervolgens Mr. P.A. Walland (1866-1871) en F.P.H. van Roosendaal Sr (1872 - 1896).

Sollicitatie naar de functie van veldwachter

Naar de post van veldwachter van Kockengen en Laag-Nieuwkoop, die vacant was geworden door het ontslag van J. Bleumink, solliciteerden verscheidene personen.

Er stonden drie kandidaten vermeld op de "Staat van Voordragt" die burgemeester J.C. de Bruijn naar de Commissaris des Konings stuurde.³ Als eerste werd Hendrik van der Veen genoemd, die 34 jaar oud was en politieagent te Enkhuizen. De tweede was Pieter Wiekeraad, 28 jaar en sergeant bij het Instructie Bataljon te Kampen. Op de derde plaats stond Gerardus Neesen, 38 jaar oud, rijksveldwachter te Leeuwarden.⁴

Het salaris dat geboden werd bedroeg f 250,- per jaar plus een kledingtoelage van f 25,-. Voor een verbetering van zijn salaris hoefde Neesen niet naar de baan in Kockengen te solliciteren, want als rijksveldwachter genoot hij een jaarwedde van f 375,-.

J. Gorlee uit Loosdrecht, B. Bauten uit Cothen en H. de Winter uit Utrecht hadden ook gesolliciteerd, maar kwamen niet op de voordracht voor.⁵

De Commissaris benoemde Hendrik van der Veen als nieuwe veldwachter, per 1 januari 1866.⁶ De burgemeester van Kockengen verzocht de Commissaris van Politie te Enkhuizen de aanstellingsbrief aan Van der Veen uit te reiken.⁷

Van der Veen was al eerder in andere gemeenten in politiedienst geweest: in Harderwijk, Arnhem en het laatst in Enkhuizen.⁸ Hij solliciteerde vanwege de slechte gezondheid van zijn vrouw en drie kinderen, die leden aan wat genoemd werd de "Noord Hollandsche koortsen", een moeraskoorts veroorzaakt door de vochtige atmosfeer.³ Mogelijk was hij mede hierdoor als eerste op de voordrachtslijst geplaatst.

Runderpest

Het zou voor de nieuwe veldwachter een roerige tijd met extra veel werk worden. De gevreesde runderpest verspreidde zich over het hele land. Gemeentebesturen werden daardoor genoodzaakt verordeningen vast te stellen om de reinheid en gezondheid in hun gemeente te waarborgen.⁹ Niet iedereen hield zich aan die hygiënische voorschriften. Willem Ekelschot, die reeds eerder door de veldwachter was gewaarschuwd, stoorde zich bij herhaling niet aan de bepalingen in de door het gemeentebestuur van Kockengen afgekondigde verordening en werd daarom door Van der Veen bekeurd. In een begeleidende brief bij het proces-verbaal¹⁰ schreef de burgemeester aan de Officier van Justitie dat verscheidene ingezetenen hadden geklaagd over het doen en laten van Ekelschot. Gezien de kritieke situatie zal hem wel een forse straf ten deel zijn gevallen.

De regering nam eveneens strenge maatregelen om te trachten uitbreiding van de runderpest te voorkomen.¹¹ De hulpmarechaussee werd ingeschakeld ter bewaking van de grenzen van de gebieden waarbinnen de runderpest heerste. Er mocht in die gebieden geen in-, uit- en doorvoer van vee plaats vinden.

De Commissaris des Konings van Zuid-Holland berichtte de burgemeester van Kockengen dat op 4 en 5 december 1865 een detachement hulpmarechaussee, bestaande uit de sergeant Hendrik Kabout en 10 soldaten der infanterie, in Kockengen gestationeerd zou worden.¹² Hij verzocht daartoe de nodige maatregelen voor inkwartiering te nemen. Niet alleen in het logement van P. Bogaard (Dorp 45; Afbeelding 1) werden soldaten ingekwartierd (een korporaal en vier soldaten), maar ook bij H. van Veen en J. Scheepmaker.¹³ Het logement van Bogaard was in het begin van deze eeuw bekend als café Jansen, het huidige adres is Voorstraat 27.

Lang duurde die stationering niet, want in januari 1866 werd deze opgeheven; de veeziekte had zich verder uitgebreid, waardoor de grenzen om het besmette gebied werden gewijzigd.¹⁴

Afb. 1. Logement van P. Bogaard. (Foto-archief voormalige gemeente Kockengen.)

Ook runderpest in Kockengen

De gevreesde runderziekte ging aan Kockengen niet voorbij. Uit de brieven, die wethouder S. van Dijk (bij indispositie van burgemeester De Bruijn) bij het uitbreken van de veeziekte in Kockengen aanvankelijk bijna dagelijks aan de Commissaris des Konings in Utrecht zond, valt te lezen dat op 3 februari 1866 runderpest was uitgebroken bij Hendrik Sloesarwij.¹⁵ Hij gaf precies de grenzen van de besmette streek op en bood aan de boerderijen met eigen mensen te bewaken. De Commissaris des Konings antwoordde de burgemeester, dat, behalve bewaking van de boerderijen door de eigenaars, het toezicht daarop ook door de politie moest worden uitgeoefend.¹⁶

De Inspecteur voor het Geneeskundig Staatstoezicht gaf enige richtlijnen voor het begraven van kadavers van aan de ziekte overleden dieren.¹⁷ Dat moest op een apart terrein gebeuren, ver verwijderd van rivieroeveren en waterputten. Hoewel het moeilijk zou zijn om in de moerassige grond diepe gaten te graven, moesten deze toch een diepte hebben van twee Nederlandse ellen (= 2 meter). De kuil en de kadavers moesten met 20 pond ijzervitriool worden bestrooid. Twee dagen later zond de Commissaris des Konings een brief van een soortgelijke strekking.¹⁸ Hij beval aan, de kadavers met ongebluste kalk te bedekken en onder politietoezicht te begraven. Ook raadde hij aan, de honden in de gemeente aangelijnd te laten houden.

Hoewel alle voorschriften en raadgevingen opgevolgd werden, werden tussen 3 en 16 februari 38 koeien van Hendrik Sloesarwij ziek.

Op 6 april meldde wethouder Van Dijk opgelucht dat er zich sindsdien geen nieuwe ziektegevallen hadden voorgedaan en dat op drie runderen na die gestorven waren, alle zieke dieren weer waren hersteld. Hij stelde dan ook voor de besmet-verklaring op te heffen.

Op 25 mei echter brak opnieuw runderpest uit, ditmaal bij Cornelis Oskam en Dirk van den Broek. De ziekte breidde zich uit naar andere boerderijen in de buurt en bijgevolg moesten de grenzen van het besmet verklaarde gebied worden uitgebreid. Zo werden op 29 juni ziektegevallen gemeld bij Cornelis van den Bosch, Jan Baars, de weduwe van Gerrit Nederend en Pieter Versteegh, op 30 juli bij Willem Vulto, Arie van Vliet en de weduwe van W. van der Neut, allen te Spengen, en op 4 augustus opnieuw bij Hendrik Sloesarwij (vijf elders gekochte kalveren werden nu ziek), Arie van Vliet en de weduwe van W. van der Neut, en bij Thomas Janmaat en Jan Pijnse van der Aa. Bij Jan Hoogendoorn Janszoon Junior werd de ziekte bij vijf runderen vermoed, maar deze weigerde de veearts toe te laten en werd derhalve geverbaliseerd. Tenslotte op 11 augustus bij Hendrik van Vliet, Jan van Dijk en Dirk Stam. Bij iedere melding werden de grenzen van het wegens besmettingsgevaar geïsoleerde gebied aangepast aan de nieuwe gevallen.¹⁹

Aanstelling van buitengewone veldwachters

De veldwachter had er handenvol werk aan om al die boerderijen te controleren. Het Provinciaal Bestuur van Utrecht bepaalde daarom, dat de gemeenten buitengewone veldwachters mochten aanstellen, die alleen belast werden met het toezicht op de genomen maatregelen. De kosten daarvan werden gedragen door de provincie.²⁰ In de gemeenten Kockengen, Laag-Nieuwkoop en Veldhuizen werden op 10 november 1866 drie buitengewone veldwachters aangesteld: Dirk van Dijk, Herman Hanedick en Johannes Hendricus Rampen.²¹

Op 4 april 1867 berichtten Gedeputeerde Staten van Utrecht, dat de kosten voor de buitengewone veldwachters na 8 april niet meer voor rekening van de provincie zouden zijn, maar dat zij tegen dezelfde beloning door de ge-

meenten in dienst moesten worden gehouden.²² Burgemeester Walland meldde prompt dat genoemde buitengewone veldwachters was gezegd ander werk te zoeken, en dat ze daarin zó goed waren geslaagd dat ze niet eens wilden blijven.²³

Vervolgens zond de burgemeester echter wel een vriendelijk briefje aan de Commissaris des Konings, waarin hij om een detachement militairen verzocht, omdat de veldwachter niet bij machte was in zijn eentje in de uitgestrekte gemeente te surveilleren.²⁴ Zijn verlanglijstje omvatte 1 sergeant-commandant tegen een vergoeding van f 1,50 per dag voor logement en voeding en 1 korporaal en 12 manschappen à f 1,00 per man per dag. Ook zij werden weer ingekwartierd bij de burgerij van Kockengen en in het logement van P. Bogaard. Op 7 mei schreef burgemeester Walland verontwaardigd aan de Commissaris, dat hij slechts een vergoeding van f 0,60 per persoon had ontvangen.²⁵ De Rijksoverheid stond echter geen hogere bijdrage toe; daar kon de Commissaris niets aan veranderen. De burgemeester vroeg de Commissaris daarop op 4 juni, het detachement zo snel mogelijk naar het garnizoen te laten terugkeren, aangezien hij niet verwachtte dat de logementhouders het verschil in vergoeding zouden willen bijpassen.²⁶ De gemeente kon dat zelf niet doen, vanwege de krappe financiële middelen.

Afb. 2. Infanterist, ca. 1866. (Foto Legermuseum te Delft.)

Het normale werk van de veldwachter ging onverminderd door

Het gewone politiewerk bleef intussen ook de aandacht vragen. Zo werd Willem van Bekkum uit Harmelen in Kockengen bekeurd wegens een overtreding van het Provinciaal Reglement op het rijden met hondenwagens.²⁷ Welke overtreding het was blijkt niet uit de archieven; de burgemeester ondersteunde het proces-verbaal, gezien zijn begeleidend schrijven aan de Officier van Justitie.²⁷

In een andere brief bepleitte burgemeester Walland een strenge vervolging van enige verdachten.²⁸ Vlak na zijn ambtsaanvaarding had hij vernomen dat veel jongelui allerlei baldadigheden langs of op de openbare weg pleegden. Hij had de veldwachter opgedragen daar streng tegen op te treden. Toen dit weer gebeurde maakte de veldwachter proces-verbaal op tegen Gerrit en Willem Sloesarwij en Leendert en Nicolaas Kraan. De burgemeester vroeg de Officier van Justitie een strenge straf te eisen, zowel als afschrikwekkend voorbeeld als om het gezag van de politie te handhaven. De Officier zal het ook hier wel met de burgemeester eens zijn geweest.

Op 15 augustus 1867 brak er brand uit op de scheepswerf van Gerrit van Schaik aan de noordkant van het dorp. Door de sterke noordwesten wind laaide het vuur hoog op en van de loods met hout en andere materialen viel niets meer te redden. Ook een groot gedeelte van de woning viel ten prooi aan de vlammen. Doordat de wind afnam en naar het westen draaide konden de belendende percelen behouden. De brand werd bedwongen door de brandweer, die hulp kreeg van de vele toegestroomde ingezetenen. De oorzaak van de brand was het niet goed doven van een met riet gestookt vuurtje dat gebruikt werd bij het buigen van hout. De burgemeester schreef daags na de brand aan de Commissaris wat er gebeurd was en dat het een ramp betekende voor het bedrijf en de daar werkende en wonende personen, ondanks dat men tegen brand was verzekerd.²⁹

Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de hulpmarechaussee was het overlijden van hulpmarechaussee C. Zwart, die in mei 1867 tijdens het patrouilleren door de soldaat Hoekstra dodelijk was verwond.³⁰ Over de schadevergoeding voor het met bloed besmeurde beddegoed en de matras werden vele brieven geschreven, daar er nogal wat misverstanden waren over de hoogte van de bedragen.

Dirkje Veldhuizen, die dienstbode was bij landbouwer Hendrik van Vliet en zijn vrouw, kreeg een proces-verbaal wegens brandstichting waarbij mensenlevens in gevaar waren gebracht. Veldwachter H. van der Veen begeleidde haar naar de Officier van Justitie te Utrecht.³¹ Zij werd door het Provinciale Gerechtshof op 26 juli 1869 veroordeeld tot de doodstraf (!). De koning zette dit vonnis om in een tuchthuisstraf van 10 jaar. De Procureur-Generaal vroeg de burgemeester om de juistheid van haar leeftijd (22 jaar) en geboorteplaats te bevestigen.³²

Op zoek naar een andere standplaats

Hendrik van der Veen wilde kennelijk in 1867 al van standplaats veranderen, want hij verzocht de Officier van Justitie te Utrecht om aangesteld te worden als rijksveldwachter. Gezien het salaris zou dit een vooruitgang betekenen. De Officier van Justitie vroeg daarop informatie aan de burgemeester omtrent Van der Veens gedrag en zijn geschiktheid voor deze functie, en tevens een geneeskundig attest.³³ Het zeer lovende getuigschrift van de burgemeester kwam op 24 juni 1867.³⁴ In oktober van dat jaar vroeg hij de burgemeester om een vrije dag teneinde informatie in Gouda in te winnen over een vacature voor agent van politie. Omdat dit geen verbetering van zijn positie bleek op te leveren besloot hij niet te solliciteren.³⁵ De sollicitatie voor de

Rijksveldwacht liep toen nog. Dat de ambtelijke molens ook destijds soms al langzaam maalden blijkt hier wel uit.

Op 22 mei 1868 verzocht de burgemeester aan de Minister van Justitie om gemeente-veldwachter Van der Veen tevens als onbezoldigd rijksveldwachter aan te stellen.³⁶ De Commissaris berichtte daarop, dat Van der Veen de hem eerder verleende commissie als rijksveldwachter had behouden en dat slechts zijn verplaatsing naar Kockengen registratie behoefde³⁷, en de Officier van Justitie te Utrecht zond de burgemeester op 5 juni 1868 een aangepaste aanstelling van de veldwachter³⁸.

Op 30 juli 1870 werd Hendrik van der Veen als rijksveldwachter 3de klasse in de provincie Noord-Brabant aangesteld.³⁹ De burgemeester schreef daarop aan de Commissaris des Konings dat de tot rijksveldwachter benoemde Van der Veen ongaarne de gemeente zou verlaten, dat de kosten van verhuizing te hoog voor hem zouden zijn vanwege zijn grote gezin en dat de verdiensten in Kockengen hoger waren dan die hij als rijksveldwachter zou ontvangen. Hij verzocht dan ook de benoeming in te trekken.⁴⁰ De Procureur-Generaal stuurde in zijn hoedanigheid van fungerend directeur van politie in Noord-Brabant kort daarop, kennelijk niet wetend van deze ontwikkeling, een brandbrief aan de burgemeester van Kockengen om aan Van der Veen te laten weten dat als hij niet onmiddellijk voldeed aan de hem gegeven opdracht om zich naar Den Bosch te begeven, hij geacht werd zijn benoeming als rijksveldwachter niet te aanvaarden.⁴¹ De burgemeester schreef ook hem terug dat Van der Veen van de benoeming had afgezien.⁴²

Lang bleef Hendrik van der Veen daarna toch niet in Kockengen, want op 1 juli 1872 werd hij als veldwachter aangesteld in de gemeente Eemnes.⁴³

Noten

- 1 Voor deel 3, zie: K.J. Onderweegs, 1993. De gemeente Kockengen en haar veldwachters, 1839 - 1865. Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 8, nr. 1, blz. 14 - 21. Daarin staan ook verwijzingen naar de delen 1 en 2.
- 2 J.C. Jongeneel, 1959. Grepen uit de Geschiedenis van de Gemeente Kockengen. N. Samsom, Alphen aan den Rijn, 3e druk (1980, bewerkt door G.F.W. Herngreen), 135 blz., in het bijzonder blz. 130.
- 3 Archief Gemeente Kockengen (Gemeentehuis te Breukelen). Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1865, Nr. 172/328, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Politie; voordragt tot ontslag en benoeming, d.d. 23 november 1865.
- 4 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1865, Staat van Voordragt, d.d. 23 november 1865.
- 5 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1865, Nr. 173/297, 302, 303. Brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Politie; adressen, d.d. 23 november 1865.
- 6 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1865, Nr. 8 Az, brief van de Commissaris des Konings aan het Gemeentebestuur van Kockengen, d.d. 24 november 1865.
- 7 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1865, Nr. 181/342, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris van Politie te Enkhuizen omtrent Politie, Veldwachtersbenoeming, d.d. 2 december 1865.
- 8 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Staat van het Policie-wezen in de gemeente Kockengen, d.d. 29 december 1866.
- 9 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1865, Nr. 171/324, brief van de Commissaris des Konings, d.d. 20 november 1865.
- 10 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1866, Nr. 72/235, brief van de burgemeester van Kockengen aan de ambtenaar O.M. Kantongerecht te Maarssen omtrent Proces-verbaal tegen Willem Ekelschot, d.d. 20 april 1866.
- 11 Provinciaal-Blad van Utrecht Nr. 129, 27 december 1865. In de lijst van gemeenten waarop de maatregelen betrekking hebben, komt Kockengen nog niet voor, Breukelen-

- St. Pieters en -Nijenrode, Kamerik en Woerden onder andere wel.
- 12 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1865, Nr. 1, brief van de Commissaris des Konings van Zuid-Holland aan de burgemeester van Kockengen omtrent Veeziekte, d.d. 4 december 1865.
  - 13 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1868, Nr. 1 Az, brief van de Commissaris des Konings van Utrecht aan de burgemeester van Kockengen omtrent Inkwartieringen, d.d. 15 juni 1868.
  - 14 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 117/1, brief van de Commissaris des Konings van Zuid-Holland aan de burgemeester van Kockengen omtrent Lijn van afsluiting, d.d. 4 januari 1866.
  - 15 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1866, Nr. 19/70, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings van Utrecht omtrent Veeziekte, d.d. 5 februari 1866.
  - 16 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 11 Az, brief van de Commissaris des Konings van Utrecht aan de burgemeester van Kockengen omtrent Veeziekte, d.d. 8 februari 1866.
  - 17 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 76, brief van de Inspecteur voor het Geneeskundig Staatstoezicht in Gelderland en Utrecht aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 10 februari 1866.
  - 18 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 16 Az, brief van de Commissaris des Konings aan de burgemeester van Kockengen omtrent Veeziekte, d.d. 12 februari 1866.
  - 19 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1866, brieven van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings, d.d. 4, 5, 8, 14 en 15 februari, 6 april, 25 mei, 29 juni, 30 juli, 4 en 8 augustus 1866.
  - 20 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 46, brief van Gedeputeerde Staten aan de burgemeester van Kockengen omtrent Veeziekte, d.d. 29 oktober 1866.
  - 21 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1866, Nr. 22 Az, brief van de Commissaris des Konings aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 15 november 1866.
  - 22 Provincie-Blad van Utrecht, Nr. 112, aanschrijving van Gedeputeerde Staten aan de burgemeesters, d.d. 4 april 1867.
  - 23 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 85/235, brief van de burgemeester aan de Commissaris des Konings omtrent Veeziekte; Buitengewone veldwachters, d.d. 15 april 1867.
  - 24 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 87/242, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Hulpmarechaussee, d.d. 18 april 1867.
  - 25 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 102/282, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Hulpmarechaussee, d.d. 7 mei 1867.
  - 26 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 127/347, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Hulpmarechaussee, d.d. 3 juni 1867.
  - 27 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1866, Nr. 160/527, brief van de burgemeester van Kockengen aan de ambtenaar O.M. Kantongerecht te Maarssen omtrent Proces-verbaal contra W. van Bekkum, d.d. 3 augustus 1866.
  - 28 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 19/48, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Officier van Justitie te Utrecht omtrent Proces-verbaal, d.d. 17 januari 1867.
  - 29 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 171/451, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris des Konings omtrent Brand, d.d. 16 augustus 1867.
  - 30 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1868, Nr. 705, brief van de Kolonel Commandant des 7^e Regiment Infanterie aan de Burgemeester van Kockengen, d.d. 31 december 1867.
  - 31 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1869, Nr. 105/479, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Officier van Justitie te Utrecht omtrent Proces-Verbaal tegen Dirkje Veldhuizen, d.d. 15 mei 1869.

- 32 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1869, Nr. 34B, brief van de Procureur Generaal van het Provinciaal Gerechtshof te Utrecht aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 2 oktober 1869.
- 33 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1865 t/m 1867. Daarin: 1867, Nr. 585 en 628, brieven van de Officier van Justitie te Utrecht aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 6 en 18 juni 1867.
- 34 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 139/351-371, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Officier van Justitie te Utrecht omtrent Politie, d.d. 24 juni 1867.
- 35 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1867, Nr. 216/517, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Commissaris van Politie te Gouda omtrent Politie, d.d. 31 oktober 1867.
- 36 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 6 september 1865 t/m 7 juni 1869. Daarin: 1868, Nr. 101/196, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Minister van Justitie omtrent Politie; Rijksveldwachter, d.d. 22 mei 1868.
- 37 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1868, Nr. 2 Az, brief van de Commissaris des Konings aan de burgemeester van Kockengen omtrent Rijkspolitie, d.d. 6 juni 1868.
- 38 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1868, Nr. 564, brief van de Officier van Justitie te Utrecht aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 5 juni 1868.
- 39 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1870, Nr. 4 Az, brief van de Commissaris des Konings aan de burgemeester van Kockengen omtrent Rijkspolitie, d.d. 30 juli 1870.
- 40 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 7 juni 1869 t/m 31 december 1874. Daarin: 1870, Nr. 158/255, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Officier van Justitie te Utrecht, d.d. 2 augustus 1870.
- 41 Archief Gemeente Kockengen. Ingekomen Stukken 1868 t/m 1871. Daarin: 1870, Nr. 33480, brief van de Procureur Generaal fung. Directeur van Politie in N. Brabant aan de burgemeester van Kockengen, d.d. 8 augustus 1870.
- 42 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 7 juni 1869 t/m 31 december 1874. Daarin: 1870, Nr. 165/267, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Proc. Gen. fung. Dir. van politie te Noord Brabant omtrent Politie benoeming tot rijksveldwachter, d.d. 10 augustus 1870.
- 43 Archief Gemeente Kockengen. Missivenboek 7 juni 1869 t/m 31 december 1874. Daarin: 1872, Nr. 132/235, brief van de burgemeester van Kockengen aan de Minister van Justitie omtrent Rijksveldwacht, d.d. 3 juli 1872.